श्री ५ को सरकार

कानून तथा न्याय मन्त्रालय

श्री ५ महाराजाधिराज महेन्द्र वीर विक्रम शाहदेवबाट राष्ट्रिय पञ्चायतको सल्लाह र सम्मतिले बनाइबक्सेको तल लेखिएबमोजिमको ऐन सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशित गरिएको छः–

२०२८ सालको ऐन नं. १२

स्वस्तिश्री गिरिराजचक्रचूडामणि नरनारायणेत्यादि विविध विरुदावली विराजमान मानोन्नत महेन्द्रमाला परम नेपालप्रतापभास्कर ओजस्विराजन्य परम गौरवमय तेजस्वी त्रिभुवनप्रजातन्त्रश्रीपद परम उज्ज्वल कीर्तिमय नेपालश्रीपद परम प्रोज्ज्वल नेपालतारा परम पवित्र ॐरामपट्ट परम ज्योतिर्मय सुविख्यात त्रिशक्तिपट्ट परम सुप्रसिद्ध प्रबल गोरखादक्षिणबाहु परमाधिपति अतिरथी परम सेनाधिपति श्री श्री श्री श्री श्रीमन्महाराजाधिराज महेन्द्र वीर विक्रम शाहदेव देवानाम् सदा समर-विजयिनाम् ।

भंसार ऐन २०१९ लाई संशोधन गर्न बनेको ऐन

प्रस्तावनाः–भंसार ऐन २०१९ (यसपछि "मूल ऐन" भनिएको) लाई संशोधन गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

श्री ५ महाराजाधिराज महेन्द्र वीर विक्रम शाहदेवबाट राष्ट्रिय पञ्चायतको सल्लाह र सम्मतिले यो ऐन बनाइबक्सेको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः– (१) यस ऐनको नाम "भन्सार (तेस्रो संशोधन) ऐन २०२८" रहेको छ ।

(२) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. मूल ऐनको दफा ५ मा संशोधनः– मूल ऐनको दफा ५ को उपदफा (१) मा देहायको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश थपिएको छः–

"तर दफा ९ को उपदफा (१) बमोजिम श्री ५ को सरकारले भन्सार महसूल नलाग्ने गरी तोकेका (यात्रुहरूको साथमा रहेको) गुण्टा झिटी भारीमा रहेका माल वा वस्तु प्रज्ञापनपत्र नभराई जाँच मात्र गराई निकासी वा पैठारीगर्न दिन सकिनेछ ।"

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

३. मूल ऐनमा दफा ५ पछि थपः— मूल ऐनको दफा ५ पछि देहायको दफा ५ क. थपिएको छ :—

"५ क. माल वस्तुको विवरण भर्नुपर्नेः— निकासी वा पैठारी गरिने माल वा वस्तु ढुवानीगर्ने सवारीको चालकले तोकिएबमोजिमको माल वस्तुको विवरण भरी भन्सार अधिकृतछेउ पेश गर्नुपर्छ ।"

४. मूल ऐनको दफा १० मा संशोधनः— मूल ऐनको दफा १० मा देहायको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश थपिएको छ :—

"तर त्यस्तो माल वा वस्तु नेपाल अधिराज्यबाट पार्सलद्वारा निकासी भई डिलेभरी हुन नसकी फिर्ता आएमा सो माल वा वस्तुमा पैठारी महसूल लाग्ने छैन ।"

५. मूल ऐनको दफा १३ मा संशोधनः— मूल ऐनको दफा १३ को सट्टा देहायको दफा १३ राखिएको छ :—

१३. निकासी वा पैठारी गर्दा मूल्य निर्धारण गर्ने र बील कागजात पेश गराउनेः—

(१) निकासी वा पैठारी गरिने कुनै माल वा वस्तुको भन्सार महसूलको तात्पर्यको लागि श्री ५ को सरकारबाट मूल्य निर्धारण गरिएको रहेछ भने त्यस्तो माल वा वस्तुको धनीले दाखिल गरेको बीलबमोजिमको मूल्य र श्री ५ को सरकारबाट निर्धारण गरिएको मूल्यमध्ये जुन बढी हुन्छ सोही बढी मूल्यलाई नै त्यस्तो माल वा वस्तुको मूल्य मानिनेछ ।

(२) श्री ५ को सरकारबाट मूल्य निर्धारण नगरिएको माल वा वस्तुको हकमा साधारणतः माल वा वस्तुधनीले दाखिल गरेको बीलबमोजिमको मूल्यलाई नै त्यस्तो माल वा वस्तुको मूल्य गनिनेछ ।

(३) श्री ५ को सरकारबाट मूल्य निर्धारण नगरिएको माल वा वस्तुको बील, माल वा वस्तुधनीले दाखिल गर्न नसकेमा वा दाखिल भएको बील भन्सार अधिकृतलाई चित्त नबुझेमा निजले त्यस्तो माल वा वस्तुको मूल्य निर्धारण गरी भन्सार महसूल लिएको भन्सार अड्डामा रहेको अभिलेख (रेकर्ड) मा भए सोहीबमोजिम मूल्य निर्धारण गर्न सक्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम मूल्य निर्धारण गर्न भन्सार अड्डामा मिल्दो अभिलेख (रेकर्ड) नभएमा भन्सार अधिकृतले पच्चीसहज्जार रुपैयाँसम्मको अनुमानित मूल्य निर्धारण गर्न सक्नेछ ।

(५) उपदफा (३) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि पच्चीस हज्जार रुपैयाँभन्दा बढीको माल वा वस्तुको मूल्य निर्धारण गर्नु परेमा भन्सार अधिकृतले आफूलाई लागेको अनुमानित मूल्यसमेत उल्लेख गरी मूल्य निर्धारणको लागि श्री ५ को सरकारसमक्ष पठाउनु पर्नेछ र यस सम्बन्धमा श्री ५ को सरकारबाट मूल्य निर्धारण हुनेछ । यसरी मूल्य निर्धारित भई नआउञ्जेलसम्म त्यस्तो माल वा वस्तुमा डिमेरेज लाग्ने छैन ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(६) उपदफा (५) बमोजिम माल वा वस्तुको मूल्य निर्धारण हुनुभन्दा अगावै माल वा वस्तु धनीले माल वा वस्तु भन्सारबाट छुटाई लैजान चाहेमा उपदफा (५) बमोजिम भन्सार अधिकृतलाई लागेको अनुमानित मूल्यको आधारमा लाग्ने भन्सार महसूल र सो महसूलको दश प्रतिशत रकम धरौट राखी माल वा वस्तु छुटाई लैजान सकिनेछ। तर त्यस्तोमा पछि निर्धारित मूल्यबमोजिम नै भन्सार महसूल लगाइनेछ।

(७) निकासी पैठारी गर्दा माल वा वस्तुधनीले दाखिल गरेको प्रज्ञापनपत्रको विवरण झुठ्ठा वा अधुरो छ भन्ने लागेमा भन्सार अधिकृतले तत् सम्बन्धी आवश्यक कागजात आफू छेउ पेश गर्न आदेश दिन सक्नेछ र माल वा वस्तुधनीले सो आदेशको पालना गर्नु पर्नेछ।

तर माल वा वस्तु धनीले भन्सार अधिकृतको रोहवरमा माल वा वस्तुको मूल्य वा माल वा वस्तु रहेको बाकस वा पार्सलको सम्बन्धमा मनासिब माफिकको कारण देखाई अज्ञानता प्रकट गरेमा प्रज्ञापनपत्र भर्नुभन्दा अगावै देहायबमोजिम गर्न पाउनेछ :–

(क) त्यस्तो माल वा वस्तु भन्सार अड्डाका कर्मचारीको रोहवरमा खोल्ने, वा

(ख) कागजात पेश गर्न नसकेसम्म वा माल वा वस्तु नखोलेसम्म त्यस्तो माल वा वस्तु भन्सार गोदाम वा त्यसको अभावमा अन्य सुरक्षित ठाउँमा राख्न लगाउने।

६. मूल ऐनको दफा २२ मा संशोधनः– मूल ऐनको दफा २२ को सट्टा देहायको दफा २२ राखिएको छ :–

२२. जफत भएको र भन्सारबाट नछुटाएको माल वा वस्तु श्री ५ को सरकारको हुनेः– (१) यो ऐनबमोजिम जफत भएको माल वा वस्तु र तोकिएको अवधिभित्र भन्सारबाट छुटाई नलगेको माल वा वस्तु श्री ५ को सरकारको हुनेछ।

(२) त्यसरी जफत भएको वा भन्सारबाट छुटाई नलगेको माल वा वस्तु लगतमा चढाई तोकिएबमोजिम लिलाम बिक्री गर्नु पर्नेछ।

तर श्री ५ को सरकारले चाहेमा त्यस्तो माल वा वस्तु लिलाम बिक्री, नगराई आफ्नो प्रयोगको निमित्त लिन सक्नेछ।

(३) उपदफा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि जफत भई वा भन्सारबाट छुटाई नलगी श्री ५ को सरकारको हुन आएको, सून, चाँदी, जवाहरात इजाजत लिई मात्र बिक्री गर्न पाइने माल वा वस्तु र अमूल्य खनिज पदार्थहरूको सम्बन्धमा नियमद्वारा छुट्टै व्यवस्था हुन सक्नेछ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

७. मूल ऐनको दफा ३४ मा संशोधनः– मूल ऐनको दफा ३४ को उपदफा (८) को खण्ड (क) को सट्टा देहायको खण्ड (क) राखिएको छ :–

(क) कुनै व्यक्तिले भन्सार महसूल नतिरी चोरी निकासी गर्न लागेको वा चोरी पैठारी गरेको ठहरेमा निजले निकासी गर्न लागेको वा पैठारी गरेको माल वा वस्तु जफत गरी निजलाई सोही माल वा वस्तुको बिगोबमोजिम जरिवाना हुनेछ र माल वा वस्तु ढुवानी गर्न सवारीको धनीले सो काम गरेको वा सो काममा सहयोग गरेको ठहरेमा सो सवारी समेत जफत भई सवारीधनीलाई एक वर्षसम्म कैद हुनेछ । सो काममा सवारी चालकको समेत सहयोग भएमा चालकलाई छ महीनासम्म कैद हुनेछ । तर सवारीधनीको सहमति विना चालकले मात्र सो काम गरेको ठहरेमा चालकलाई एक वर्षसम्म कैद वा एक हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना वा दुबै सजाय हुनेछ ।

८. मूल ऐनको दफा ३७ मा संशोधनः– मूल ऐनको दफा ३७ को सट्टा देहायको दफा ३७ राखिएको छ :–

३७. पुनरावेदनः– (१) यस ऐन अन्तर्गत भन्सार अधिकृतले गरेको भन्सार महसूल निर्धारण वा दण्ड सजायको आदेशउपर पैंतीस दिनभित्र अञ्चलाधीशसमक्ष पुनरावेदन लाग्नेछ ।

(२) उपदफा (१) अन्तर्गत अञ्चलाधीशले गरेको निर्णयमा चित्त नबुझ्ने पक्षले सो निर्णयउपर पैंतीस दिनभित्र आय र कर अदालतमा पुनरावेदन गर्न सक्नेछ ।

आज्ञाले–

लालमोहर सदर मिति
२०२८।६।६।४

चूडामणिराज सिंह मल्ल
श्री ५ को सरकारको सचिव

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।